

כך זוכרים האנגלים את ההתנחלות

— דוֹרֵיךְ

ב־27 בינואר עומד להופיע כאן ספר שיחור לל סנסציה לא מעטה, ספרם של ביון וודו קמחי הדרכים הנסתרות, המגולל את פרשת ההעפלה מאירופה בשנות המלחמה ולאחריה, ומביא גילויים חדשים, שהושחקו, או היו בלתי ידועים עד עתה.

הסאנדי אקספרס, אחד העיתונים הנפוצים בבריטניה, מביא קטע מרעיו מספר זה: "מייביר היל, מהאינטליגנציה הבריטית, לא ראה דבר מימיו. שום חקנה מתקנות המלך לא הכינה אותו לחופעה מעין זו.

היה זה באפריל 1946. למראית-עין היתה זו חופעה רגילה. האיטלקים לכדו ספינה בשם פאדה, בדיוק כאשר עמדה להפליג מנמל ספציה. החקירה העלתה שהספינה היתה טעונה 1014 יהודים, שהתכוננו להכנס לארץ ישראל באורח בלתי חוקי.

באותו פרק זמן ידעו הבריטים היטב שהי תנועה הציונית אירגנה מערכה כבירה ומי אורגנת העלאת המוני יהודים ארצה. הם ביקשו מכה מדינית לעזור להם למנוע את הפלגת הספינות הללו מנמלי הים התיכון. מייביר היל שלח הודעה קצרה ליהודה ארזי, מפקד הספינה, להוריד ממנה את ה מעפילים. ארזי התעלם מההודעה.

מייביר היל לא התעצל, ושלח אולטימטום לאמר: אם לא יסנו היהודים את הספינה, יישלחו חיילים לפנות איתם בכת. תשובתו של ארזי היתה מפתיעה ביותר. הוא הודיע שברצו שחייל בריטי יגע באחד מהמעפילים תפוצץ הספינה, על מעפיליה וכל החיילים הבריטים שיעלו עליה. הם מוכנים למית ובלבד שלא לחזור לאירופה.

לזאת לא היה המייביר היל מוכן. החיילים נלקחו מהספינה, הנמל נחסם ואנית-קרב הטילה את עננה ליד הפאדה. המייביר פנה לסמכות יותר גבוהה.

הדרסנות לתעמולה

עתה היה ארזי נכון לנצל את הסיטואציה שנוצרה באורח מלודרמטי ביותר. היתה זו הזדמנות נפלאה לתעמולה אנטי-בריטית. תמך נה זו של הספינה הרעועה המוקפת צבא, סנקים ואניות-מלחמה, היתה עשויה לזכות באהדתם של האיטלקים. שטח-הנמל התמלא כמוצץ בעתונאים, והמוני ארזי ספציה הא יזנו לנאומו חוצבירה-הכחות של יהודה ארזי. הבריטים לא הגיבו.

ארבעה ימים לאחר חסימת הנמל עשה ארזי את הצעד הבא. הוא הודיע שהמעפילים יפתחו בשביתת רעב עד שיתור להם להפליג. לאחר 63 שעות של שביתת רעב היה הסיפון מכוסה מעפילים, שהתעלפו ואיבדו את הכרתם. מברק נשלח לאטלי ובו אוראה שעל ראשו תחול האחריות, לחייו של כל אחד מהיהודים הצמאים. בשעה 75 הופיעה מש לחת בריטית, בראשותו של הלורד לסקי, שנמצא אותה שעה באיטליה, ונפגשה עם ארזי.

ארזי הציע ללסקי את תנאיו הסופיים: הפליטים החליטו כי מוטב להם להתאבד מאשר להשאר באירופה. עשרה מהם היו נכונים לאבד את עצמם לדעת מדי יום ביומו, בפומבי, לעיני עם וצדה, אם לא ייתן

להם להפליג. עשרת הראשונים כבר התנדבו לעשות זאת למחרת-היום.

נוכח תנאים שגעוניים, אך משכנעים אלה, התמוטטו הבריטים כליל. לסקי נחפז להודיע כי הוא מוכן לשאת ולתת עם אטלי ובוין בענין, בתנאי שביתת הרעב תיפסק. הוכי רזה שביתת-הרעב נקבע תאריך סופי לסיום המשא ומתן. שלושים ושלושה יום לאחר מעצר הספינה, הותר לה להפליג לישראל. ועתה עובר העתון לנתח את לקח הספר. "ספר זה", הוא טוען, "הנהו חד-צדדי, מכיל רק את הצד היהודי של הפרשה. המחברים מודים כי בעייתם הראשית בטיפולם בצד הבריטי היתה דלילות החומר. ובאותם דפים מופיעים אנו, הבריטים, פחות כנבלים מאשר כשוטרים מטורפים. התפקוד שהוטל על החיילים הבריטים, לגרש בכח נשים וזעקות וילדים מפרפרים היה מטפיל ומכוער.

בהגיעם לארץ ישראל, ציפו איתם פליטים ליחס כאל בני ברית שעזרו להביס את היטלר. הם הופתעו ולא יכלו להבין את יחס האיבה בו נתקלו. חלק מהבערות אשר שררה ביחס לענין באנגליה יש לייחס לחוסר האינפורמציה הרשמית לקהל הבריטי על המתרחש בארץ ישראל. רק כאשר החלו פעולות הטרור הגדולות של הארגון הצבאי הלאומי וקבוצת שטרן, החילונו לתפוס איוז מידה של מרידות הצטברה נגדנו.

בדקתי, למשל, את העיתונים מאותם הי ימים. הם מספרים באורח הקלוש ביותר על אותה דרמה. וזה בשעה שבמדינות אחרות חססה האיבה לבריטים, שנונוה מהגירסה היהודית של הפרשה. הציבור הבריטי נחנק בצמרה-הגסן של הצנזורה הריפולומטית.

הדרכים הנסתרות הוא ספר המעורר כמה בעיות חשובות לא רק לגבי האמת ההיסטורית, אלא לגבי טיפולנו בעתיד בבעיות כמו קניה וקפריסין. כי אם נכונה גרסתם של המחברים, הרי משהו אינו בסדר עם מומחי משרד החוץ שלנו, שרותי הבטחון שלנו, וטיפולנו בדעת הקהל. אילו צעדים נקטנו כדי להבטיח ששיגאות אלה לא יחזרו שנית?

"השנים שחלפו מיום הקמת המדינה הי יהודית ב־1948 תרמו רבות כדי להזים את כח שיפוטם של מומחינו למורח התיכון. לדברי מחברי ספר זה, הכין ארנסט בחיין, בהחילו לכהן כשר-החוץ, תכנית שלפיה תיהי פך ארץ-ישראל בעזרת היהודים, למשהו לדוגמה למורח התיכון. אולם המומחים ורא שר-הצבא הזהירו אותו כי תכנית זו אינה מעשית, כי מעל לכל יש לדאוג שלא להרגיז את הערבים. על כן הוגבלה ההגירה היהודית דית והועמדה על מכסה של 1500 לחודש. התכנית נגנזה.

אולם בחיין לא היה המדינאי היחיד שהיה נתון ללחץ המומחים הפרו-ערביים. כאשר הגיעו 300 יהודים, שנמלטו ממחנות ההשמדה הנאציים בשנת 1940, לחומי ארץ-ישראל, הו דיעה המשלה כי הם יגורשו למאוריציוס. צירציל היה מאד לא-מאושר בשל החלטה זו. הוא שלח אגרת למיניסטר המושבות, וכ אשר גורשה הספינה למאוריציוס אמר: "חי

• יהודה ארזי, שהוא כיום בעל ומנהל מלון רמת-אביב התל אביבי, אישר את איתות העובדות המתוארות בספר, אך טען כי אין זה הוגן להגיד כי האיטלקים קיבלו שוחד: הם עזרו לפליטים רק מתוך אהדה.

יבים להמשיך בזה, אך בשל התנאים כמ אוריציוס אין לכלוא אנשים אלה למשך כל תקופת המלחמה.

"למרות דרישה תקיפה זו, הוחזקו הי פליטים בבית-כלא צרפתי נושן ולא שוחררו אלא כעבור חמש שנים ב־1945.

יוול פרו-ערבי

ספינה אחת פוצצה בדרכה למאוריציוס, ובמקרה זה הותר לניצולים לחזור לארץ ישראל. בקשר לזה כתב צירציל אגרת הנר שאת את התאריך מארס 1941: "גנרל ויחל, כמרבית הקצינים הבריטים, הנו פרו ערבי. כאשר ניתנה הרשות לניצולים אלה לחזור, שלח מברק תקיף, בו חזה ירידה קסטטרופלית של בריטניה בעיני הערבים, ואיבוד דרכי הנפט בצרה-הבדד-חיפה. בתשובתי התעלמתי מאזהרתו של הגנרל והסברתי לו את הסיבות להחלטת הקבינט. הכל התנהל כשורה ואף כלב לא נבח.

אילו היה גם בחיין מתעלם מעצותיהם של מומחינו למורח התיכון ומתיר ל-100 אלף יהודים לעלות לארץ ישראל, כאשר היוצע על ידו ועדת החקירה האנגלו-אמריקנית, ייתכן והיינו חוסכים מעצמנו את האיבה והאלימות והטרור של אותם הימים.

מאז הקמתה של מדינת-ישראל נכנסו אליה 600 אלף יהודים. נבואותיהם השחורות של המומחים התבדו רובן ככולן. והמאורעות במצרים מוכיחים מהו הגמול למאמציו הפרו-ערביים.

"היכן הם אותם מומחים עתה? האם נעשה ניסיון במיניסטריון-החוץ לברר מה היה שלא כשורה בארץ-ישראל? או שמא אותם המומחים הם הקובעים למה מה יעשה בעיראק, מצרים וקפריסין?"

שירות יריעות יעיל

לא כל כך חמורים, אך די מדאיגים הם הפרטים המתגלים מספר זה על הליקויים

בשרותי-הבטחון שלנו בקשר לגירוש אותן ספינות. בדברם על השיטות השונות ל-התחמקות ממשמרות הצי הבריטי, אומרים המחברים: שרותי-המודיעין של ההגנה עבדו בעילות כה רבה, עד שהוראות סודיות ב-יותר על תנועות צבא היו מינחות על שולחן מטה ההגנה עוד בטרם הגיעו לתעודתן.

"עוד יותר מחריד הוא המקרה שקרה ב-איטליה בשנת 1946, כאשר קבוצה גדולה של יהודים התחפשה ליחידת צבא בריטי ונעה מתחת לאפה של המשטרה הצבאית.

"יחידות הצבא היהודיות באיטליה נטלו חלק חשוב בתחילתה של ההגירה הבלתי חוקית. וכאשר הוחזרו לארץ-ישראל, נראה היה כי מקור זה לארגון ההעפלה נסתם. אך 10 קצינים ובה.א. הושארו כדי לבצע תכנית נועזת. בעזרת ניירות מזויפים החרימו חצר גדולה ומוסך במרכז מילאנו, וניהלו אותו כמוסך צבאי. ההסוואה היתה כה מושלמת — בית המלאכה, תמרוני המשטרה הצבאית, הי זקיפים והתעודות — עד שהאיטלקים שהו עסקו שם לא חשדו מעולם כי אין אלה חיילים אמיתיים.

לאחר שטוען העתון כי באותן השנים לא ידעה דעת הקהל בבריטניה את האמת, וכי הבריטים הוכיחו את עצמם כחובבים בשטח היחסים הבינלאומיים והתעמולה, מי אחר שמעולם לא הצליחו לשכנע בצדקת טע-נותיהם ואילו היהודים הצליחו בכך תמיד, הוא מטיים: "היום עומדים בפני חיילינו בקניה ובקפריסין אותם התנאים כפי ששררו בארץ ישראל באותה תקופה. האם נתונות עצות המומחים שלנו לביקורת קפדנית? האם שרותי הבטחון מסוגלים למלא את תעודתם? להתמודד עם כח עויין בארץ עוינת? האם נעשה הכל כדי להסביר לעולם את נקודת מבטנו על כך. הדרכים הנסתרות מספר על כשלונות ותקלות הטעונים הכחשה או חקירה. אין אנו יכולים להרשות לחזור על אותן הי שיגאות. מה נעשה כדי להבטיח לנו שלא יחזרו?"

מפקדי-מעפילים ארזי 10 מתאבדים ליום